

Beslissing

van de VREG

met betrekking tot de regels voor de aankoop van energie voor het dekken van netverliezen, voorgelegd door Elia Transmission Belgium, zoals vermeld in artikel 4.1.17/6, §1 van het Energiedecreet

Inhoud

I.	Inleiding	3
I.1.	Aanleiding.....	3
I.2.	Wettelijk kader	3
I.3.	Voorwerp.....	4
I.4.	Voorafgaand traject.....	4
II.	Analyse en beoordeling.....	7
II.1.	Bespreking	7
II.2.	Conclusie	11
	Beschikbaar gedeelte	12

I. Inleiding

I.1. Aanleiding

Artikel 4.1.17/6 van het Energiedecreet¹ bepaalt dat de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit verantwoordelijk is voor de aankoop van producten en diensten, waaronder de aankoop van energie voor het dekken van netverliezen op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Deze regels dienen de goedkeuring van de VREG te verkrijgen.

I.2. Wettelijk kader

Artikel 4.2.1 van het Energiedecreet bepaalt dat (eigen onderlijningen):

“§ 2. De technische reglementen, [...] bevatten voor het beheer, de toegang tot en de aansluiting op het net in ieder geval: [...]

6° de informatieverplichtingen of voorafgaande goedkeuring of vaststelling door de VREG van de operationele regels, algemene voorwaarden, typeovereenkomsten, formulieren en procedures die gebruikt worden door de netbeheerder ten aanzien van leveranciers, actieve afnemers, energiegemeenschappen van burgers, hernieuwbare-energiegemeenschappen, de producenten van groene stroom, vermeld in artikel 7.2.3, §2, eerste lid, aanbieders van energiediensten met inbegrip van aggregatoren, dienstverleners van flexibiliteit en afnemers [...]”

Artikel 4.1.17/6 van het Energiedecreet bepaalt het wettelijk kader inzake de aankoop van energie voor het dekken van netverliezen (eigen onderlijningen):

“§ 1. De elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit zijn verantwoordelijk voor de aankoop van producten en diensten, namelijk voor de aankoop van energie voor het dekken van netverliezen en niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten, die nodig zijn voor een efficiënt, betrouwbaar en veilig beheer van het elektriciteitsdistributienet en plaatselijk vervoernet van elektriciteit, en stellen daarvoor de transparante, objectieve en niet-discriminerende regels op, in een transparant en participatief overleg met de transmissienetbeheerder en alle relevante marktdeelnemers. Die regels worden, na het voormelde overleg, ter goedkeuring voorgelegd aan de VREG.

De VREG stelt de voorwaarden, met inbegrip van de regels en voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders ook de vergoedingen, voor het verstrekken van producten en diensten als vermeld in het eerste lid, aan elektriciteitsdistributie-netbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit vast op een niet-discriminerende en kostenreflectieve wijze. Voor de hoogte van de vergoeding gebeurt dat jaarlijks. Die voorwaarden worden bekendgemaakt op de website van de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

¹ Decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid, BS 7 juli 2009. Hierna “Energiedecreet”.

§ 2. Bij het verrichten van de taken, vermeld in paragraaf 1, kopen de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit de niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten aan die nodig zijn voor hun net, volgens transparante, niet-discriminerende en marktgerichte procedures, tenzij de VREG van oordeel is dat de marktgebaseerde verlening van niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten economisch niet efficiënt is en een afwijking heeft toegestaan. De VREG werkt de nadere regels in verband met die afwijking uit in het technisch reglement distributie elektriciteit en het technisch reglement plaatselijk vervoer van elektriciteit.

De verplichting om niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten in te kopen, is niet van toepassing op volledig geïntegreerde netwerkcomponenten. De VREG bepaalt in de technische reglementen waarvoor die vrijstelling niet geldt.

Bij de aankoop van de diensten, vermeld in het eerste lid, wordt de effectieve deelname gewaarborgd van alle marktdeelnemers, waaronder marktdeelnemers die energie uit hernieuwbare bronnen aanbieden, marktdeelnemers die aan vraagrespons en flexibiliteit doen, exploitanten van elektriciteitsopslagfaciliteiten, dienstverleners van flexibiliteit en marktdeelnemers die aan aggregatie doen.

De elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit behandelen de dienstverleners van flexibiliteit en marktdeelnemers die aan aggregatie van vraagrespons doen, met inachtneming van hun technische mogelijkheden, niet-discriminerend ten opzichte van producenten bij het verrichten van de taken, vermeld in paragraaf 1.”

I.3. Voorwerp

Het voorwerp van deze beslissing betreft de al dan niet goedkeuring van de door Elia² op 30 september 2024 ter goedkeuring voorgelegde regels voor de aankoop van energie voor het dekken van de netverliezen (vanaf 2025) op het plaatselijk vervoernet.

I.4. Voorafgaand traject

Op 20 december 2023 maakte de VREG een brief over aan Elia om Elia te attenderen op bovenstaande verplichting tot het indienen van de regels inzake de aankoop van energie voor het dekken van de netverliezen op het plaatselijk vervoernet. Als antwoord hierop stelde Elia, per brief van 17 januari 2024, voor om een overleg in te plannen met de diensten van de VREG, om het gepaste gevolg te bespreken dat aan voornoemde decretale bepalingen moest worden gegeven.

Op 19 februari 2024 hielden Elia en de VREG dit overleg, waarin de vertegenwoordigers van Elia de huidige methodiek voor de aankoop van regionale netverliezen toelichtten, waarbij ze ook ingingen op het federaal kader voor de vergoeding van de kosten die hiermee gepaard gaan. In dit overleg bevestigde de VREG, onder verwijzing naar voornoemde decretale bepalingen, dat deze procedure in gedocumenteerde regels vastgelegd dient te worden en ter goedkeuring moet voorgelegd worden aan de VREG.

² Elia Transmission Belgium nv, met ondernemingsnummer 0731.852.231 en maatschappelijke zetel te Keizerslaan 20, 1000 Brussel. Hierna “Elia”.

Op 29 maart 2024 diende Elia de regels voor de aankoop van energie voor het dekken van de netverliezen op het plaatselijk vervoernet ter goedkeuring in. Hierbij voegde Elia ook een nota toe, die verklaart waarom Elia van mening is dat de regels voldoen aan de inhoudelijke vereisten uit artikel 4.1.17/6 van het Energiedecreet.

Na analyse vroeg de VREG op 8 mei 2024 per brief bijkomende informatie aan Elia om de regels volledig en ten gronde te kunnen analyseren. Op 15 mei 2024 leverde Elia per brief het eerste deel van deze gegevens aan. Het tweede deel volgde per brief op 21 mei 2024.

Naar aanleiding van overleg met de VREG leverde Elia op 24 mei 2024 antwoorden aan op bijkomende vragen. Op 28 mei 2024 nam de VREG akte van de regels voor de aankoop van energie voor het dekken van de netverliezen op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit (voor wat betreft aanbestedingen georganiseerd in 2024) en besliste de VREG dat Elia ten laatste tegen 30 september 2024 een herziene versie ter goedkeuring diende voor te leggen, waarbij minstens rekening gehouden zou worden met de opmerkingen van de VREG over de nood aan bijkomende informatie over het bijsturen van de inschatting van de netverliezen en de bepaling van de aan te kopen volumes en over het opnemen van de korte termijn aankoop van energie op de day-ahead markt ("day-ahead aankoop")³ in de regels⁴.

Op 21 juni 2024 vond op vraag van Elia een overleg plaats om de vereisten opgenomen in voornoemde beslissing van 28 mei 2024 te bespreken. Op dit overleg werd toegelicht welke toevoegingen zouden gedaan worden om rekening te houden met de nood aan bijkomende informatie over het bijsturen van de inschatting van de netverliezen en de bepaling van de aan te kopen volumes. Op vraag van de VREG werd de kostenallocatie voor het verschil tussen de werkelijke en aangekochte netverliezen (supply gap⁵) toegelicht. Ook werd het voorgestelde proces voor de day-ahead aan- en verkoop toegelicht, waarbij uit wordt gegaan van een beperking van de som van de federale en regionale supply gap (het verschil tussen de aangekochte en effectieve netverliezen, voor het transmissienet en het plaatselijk vervoernet⁶ samen). Deze toelichting betrof de inschatting, het marktproces en de kostenallocatie van de day-ahead aan- en verkoop. Deze toelichting werd door Elia ook op 27 juni 2024 gegeven in de vergadering van de Working Group Belgian Grid⁷. Tijdens deze toelichting werd ook aan de betrokken marktpartijen gevraagd om feedback te geven over de toevoeging van de day-ahead aankoop van de netverliezen.

Op vraag van de VREG maakte Elia op 27 augustus 2024 een dataset over van de effectieve en aangekochte netverliezen van 2023. Hierna vond op 29 augustus 2024 een overleg plaats tussen de VREG en Elia om de volgende stappen te bespreken in de aanloop naar de indiening van de ter goedkeuring voorgelegde regels voor de aankoop van energie voor het dekken van de netverliezen.

³ "Korte termijn aankoop van energie op de day-ahead markt", hierna verkort als "day-ahead aankoop".

⁴ Zie BESL-2024-36, <https://www.vreg.be/nl/document/besl-2024-36>.

⁵ Op p. 5 van de ter goedkeuring voorgelegde regels wordt de supply gap gedefinieerd als "Het verschil tussen de gecompenseerde netverliezen en de effectieve netverliezen". Uit toelichtingen van Elia blijkt echter dat de supply gap gedefinieerd wordt als het verschil tussen de effectieve netverliezen en de gecompenseerde netverliezen. Dit blijkt o.a. uit een passage op p. 8 van het Elia-document "Analysis on the possible optimizations to the estimations and compensations of grid losses." (<https://www.elia.be/en/electricity-market-and-system/studies/balancing-incentive-study-on-the-estimation-and-the-compensation-of-the-grid-losses>): "A positive supply gap (>0) means that there were more losses occurring than being compensated. A negative supply gap (<0) means that there were less losses occurring than being compensated.". Elia bevestigde die zienswijze op 29 november 2024 ook telefonisch aan de VREG. Om deze reden wordt er in deze beslissing van uitgegaan dat Elia de term 'supply gap' in de ter goedkeuring voorgelegde regels voor het verschil tussen de effectieve netverliezen en de gecompenseerde netverliezen gebruikt.

⁶ Het gaat om het plaatselijk vervoernet van heel België, Elia maakt bij de aankoop van de netverliezen geen onderscheid tussen de verschillende regio's.

⁷ Een overlegorgaan van Elia waar marktpartijen vrij aan kunnen deelnemen.

Op dit overleg werd de feedback van de relevante marktpartijen besproken die, naar aanleiding van voornoemde bijeenkomst van de Working Group Belgian Grid van 27 juni 2024, in de nieuwe regels verwerkt zou worden. Ook lichtte Elia toe welke rapporteringen naar aanleiding van de aankoop zouden worden aangeleverd aan de VREG en op welke manier de regels in werking zouden treden.

Op 2 september 2024 maakte Elia een conceptversie over van de nieuwe versie van de regels voor de aankoop van energie voor het dekken van de netverliezen over aan de VREG, met de vraag om informele feedback te geven. Samen met deze conceptversie maakte Elia een gewijzigde versie over van voornoemde verklarende nota (van 29 maart 2024), waarin toegevoegd werd waarom Elia van mening is dat de regels voldoen aan de inhoudelijke vereisten uit artikel 4.1.17/6 van het Energiedecreet. De VREG gaf geen informele feedback naar aanleiding van deze conceptversie, waarna Elia op 30 september 2024 een nieuwe versie van de regels voor de aankoop van energie voor het dekken van de netverliezen voor het plaatselijk vervoernet ter goedkeuring voorlegde aan de VREG, vergezeld van een verklarende nota (die inhoudelijk overeenstemt met de conceptnota overgemaakt op 2 september 2024).

Op 22 november 2024 vond telefonisch contact plaats tussen de VREG en Elia. Bij dit contact werd bijkomende informatie gevraagd over de interpretatie van de term “totale Supply Gap” uit artikel 18 (p. 8) van de ter goedkeuring voorliggende regels. Ook werd gevraagd of het mogelijk is voor Elia om gegevens betreffende de federale supply gap aan te leveren en welke uiterste termijn voor de implementatie van de day-ahead aankoop Elia als realistisch ziet. Op 25 november 2024 beantwoordde Elia de twee laatste vragen per e-mail. Hierbij gaf Elia aan dat zij de federale supply gap zal aanleveren, als de VREG van mening is dat hij deze gegevens nodig heeft om zijn bevoegdheden te kunnen uitoefenen. Bijkomend gaf Elia aan dat zij een deadline van 30 juni 2025 als realistisch beschouwt voor de implementatie van de day-ahead aankoop. In telefonisch contact op 26 november 2024 bevestigde Elia dat er met de term “totale Supply Gap” in artikel 18 (p. 8) bedoeld wordt op de totale regionale supply gap, waarbij de term vooral wordt gebruikt om het onderscheid te maken met de “totale negatieve supply gap”⁸ in artikel 6 (p. 6) van de ter goedkeuring voorliggende regels.

⁸ Bij de “totale negatieve Supply Gap” wordt enkel rekening gehouden met de periodes dat de werkelijke netverliezen lager zijn dan de aangekochte netverliezen, met een energieoverschot als gevolg.

II. Analyse en beoordeling

In geval van een goedkeuringsbevoegdheid gaat de goedkeurende overheid na of de goed te keuren akte conformeert aan de toepasselijke regelgeving.

Concreet houdt dit in dit geval in dat de VREG nagaat of de ter goedkeuring voorgelegde regels conform de Vlaamse energieregelgeving zijn. In het bijzonder toetst de VREG of de ter goedkeuring voorgelegde regels al dan niet voldoen aan de vereisten opgenomen in art. 4.1.17/6 van het Energiedecreet.

II.1. Bespreking

II.1.1. Procedurele vereisten

Voor wat betreft de regels rond de aankoop van energie voor het dekken van netverliezen, houdt dit een toetsing in aan de vereisten opgenomen in art. 4.1.17/6, § 1, eerste lid van het Energiedecreet, met name:

“[...] Een transparant en participatief overleg met de transmissienetbeheerder en alle relevante marktdeelnemers. [...]”

Elia geeft in zijn verklarende nota (van 30 september 2024) bij de methodologie voor de aankoop van energie ter compensatie van de netverliezen voor het plaatselijk vervoernet aan dat *“in de Elia Users’ Group, waar de relevante marktpartijen vertegenwoordigd zijn, het onderwerp aangaande de compensatie van de netverliezen regelmatig aan bod komt”*.⁹ Zoals hierboven vermeld, werd ook de nieuwe toevoeging van de day-ahead aankoop en verkoop besproken in de Elia Users’ Group. De VREG meent dat er bijgevolg sprake is van een transparant en participatief overleg met de transmissienetbeheerder en alle relevante marktdeelnemers. Aan voornoemde procedurele vereisten werd voldaan.

II.1.2. Inhoudelijke vereisten

Onderstaande beoordeling van de inhoudelijke vereisten (conform art. 4.1.17/6 van het Energiedecreet) zal telkens worden opgesplitst in twee delen: een beoordeling van de regels voor aankopen op lange termijn op de forward markt (“forward aankoop”)¹⁰ zoals gewijzigd naar aanleiding van de opmerkingen van de VREG uit voornoemde beslissing van 28 mei 2024 (BESL-2024-36), en een beoordeling van de nieuw toegevoegde regels voor de day-ahead aankoop van de netverliezen.

⁹ Verklarende nota van 30 september 2024 bij de methodologie voor de aankoop van energie ter compensatie van de netverliezen voor het plaatselijk vervoernet (hierna “Verklarende Nota”).

¹⁰ “Lange termijn aankoop van energie op de forward markt”, hierna verkort als “forward aankoop”.

De kostenallocatie maakt geen deel uit van de ter goedkeuring ingediende regels vermits de beoordeling hiervan deel is van de bevoegdheden van de CREG. Om deze reden wordt de kostenallocatie hieronder niet besproken.¹¹

- *Transparantie*

De transparantievereiste, in deze context, brengt met zich mee dat het duidelijk moet zijn hoe de ter goedkeuring voorgelegde regels (lees: de daarin vastgelegde procedures) zullen verlopen, hoe van tevoren zal geweten zijn wat zal worden gedaan en/of gelaten, dat de wijze van aankoop van energie voor het dekken van de netverliezen kan worden geverifieerd en dat de regels eenduidig te interpreteren en inzichtelijk zijn.

Wat betreft de forward aankoop, stelt de VREG vast dat voldaan wordt aan deze vereiste. De argumentatie uit beslissing BESL-2024-36 is dienend, wordt daarom overgenomen en toegepast op onderhavige beslissing¹²:

“Elia publiceert op haar publieke website algemene informatie over de selectiecriteria van de aanbestedingen voor de aankoop van de netverliezen¹³. Ook tijdens het aankoopproces worden deelnemende marktpartijen op de hoogte gehouden van de prijzen waaraan volumes worden gekocht en dat loten niet worden toegekend. Bijkomend geeft Elia aan dat het onderwerp van de aankoop van netverliezen regelmatig aan bod komt in werkgroepen van Elia, waar de marktpartijen ook aanwezig zijn.”

In vergelijking met de op 29 maart 2024 ter goedkeuring ingediende regels, werden in de op 30 september 2024 ingediende en ter goedkeuring voorgelegde regels drie artikels toegevoegd betreffende de forward aankoop (namelijk, artikel 18, 19 en 20)¹⁴. Artikels 18-20 lichten toe op welke manier de volumes, aan te kopen op lange termijn, worden vastgelegd en hoe deze worden bijgestuurd op basis van actuele gegevens. Deze artikels zorgen voor bijkomende transparantie.

Wat betreft de day-ahead aankoop, stelt de VREG vast dat gedeeltelijk voldaan wordt aan deze vereiste. In de methodologie wordt zowel het proces om de volumes te bepalen die moeten aan- en verkocht worden, als de manier waarop deze volumes zullen worden aangekocht eenduidig vastgelegd.¹⁵ Beide aspecten werden ook uitgebreid toegelicht aan de VREG (op het overleg tussen Elia en de VREG op 21 juni 2024) en aan alle relevante marktdeelnemers (tijdens de vergadering van de Working Group Belgian Grid van 27 juni 2024). Bijkomend voorziet Elia in de methode om jaarlijks een rapport over te maken aan de VREG met gegevens van de voorspellingen van de regionale netverliezen, de forward aankoop, de voorspelde regionale supply gap en de volumes die op basis van deze voorspellingen werden aangekocht of verkocht op de day-ahead markt¹⁶.

¹¹ De tariefmethodologie van de CREG (zie <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Others/Z1109-11NL.pdf>) specificeert dat de tarieven voor het beheer van het elektrische systeem de kosten voor de compensatie van de verliezen aan actieve energie dekken, zonder te detailleren hoe deze kosten worden gealloceerd aan de verschillende infrastructuurniveaus.

¹² Beslissing BESL-2024-36, derde alinea onder II.1.2.a).

¹³ Zie <https://www.elia.be/nl/leveranciers/onze-aankoopcategorieen/energieaankopen/compenseren-van-de-netverliezen>.

¹⁴ P. 8-9 van de ter goedkeuring voorgelegde regels.

¹⁵ Zie artikels 34-41 op p. 10 van de ter goedkeuring voorgelegde regels.

¹⁶ Zie artikels 42-43 op p. 10 van de ter goedkeuring voorgelegde regels: *“Elia stuurt jaarlijks een rapport naar de VREG. Dit rapport bevat de volgende gegevens: Voorspellingen van de regionale netverliezen; De lange termijn aankopen ter compensatie van de regionale netverliezen; Voorspellingen van de regionale Supply Gap; Volumes die werden aangekocht of verkocht op de Day-Ahead markt.”*

Om volledige transparantie te hebben over het tot stand komen van de volumes verhandeld op de day-ahead markt, moet ook de federale supply gap in dit rapport worden overgemaakt aan de VREG, aangezien de som van de federale en de regionale supply gap gebruikt wordt om deze volumes te bepalen.

- *Niet-discriminatie*

De vereiste van niet-discriminatie brengt met zich mee dat er principieel sprake moet zijn van (materiële) gelijkheid, dat gelijke situaties gelijk worden behandeld en verschillende situaties niet gelijk worden behandeld (uitzonderingen op voornoemd principe moeten op objectieve criteria berusten en redelijk verantwoord zijn).

Wat betreft de forward aankoop, stelt de VREG vast dat wordt voldaan aan deze vereiste. De argumentatie uit beslissing BESL-2024-36 is opnieuw dienend, wordt overgenomen en toegepast op onderhavige beslissing¹⁷:

“Alle marktpartijen gevestigd in Europa kunnen doorheen het jaar deelnemen aan de prekwificatieprocedure, waarbij aan een beperkt aantal voorwaarden moet voldaan zijn. De aangekochte producten zijn standaardproducten op publieke markten, om de toegankelijkheid voor marktpartijen te bevorderen.”

Wat betreft de day-ahead aankoop, stelt de VREG ook vast dat wordt voldaan aan deze vereiste. De werking van de day-ahead markt, die toegankelijk is voor alle marktpartijen, zorgt er voor dat de aan- en verkoop van energie op deze markt als niet-discriminerend beschouwd kan worden.

- *Objectiviteit*

Onder deze vereiste wordt begrepen dat de regels gestoeld moeten zijn op objectieve beweegredenen, in plaats van op subjectieve beweegredenen.

Wat betreft de forward aankoop, stelt de VREG vast dat wordt voldaan aan deze vereiste. Uit de informatie aangeleverd op 21 mei 2024, meer bepaald een aangeleverde nota die beschrijft hoe de netverliezen worden ingeschat, blijkt dat Elia een uitgebreide methode heeft om, op basis van simulaties, de verliezen in het net op objectieve wijze in te schatten. De toevoegingen die Elia maakte in de ter goedkeuring voorgelegde versie, beschrijven hoe deze inschatting wordt omgezet naar volumes aan te kopen op lange termijn, waarbij de totale supply gap wordt geminimaliseerd.¹⁸ In het telefonisch contact van 26 november 2024 bevestigde Elia dat het hier gaat om de regionale supply gap. De profielen voor het lopende jaar worden minstens één keer bijgewerkt op basis van de laatst beschikbare (en objectieve) gegevens, zodat er (objectieve) bijstellingen mogelijk zijn indien nodig¹⁹. Verder werd in beslissing BESL-2024-36 reeds vastgesteld dat het aankopen van energievolumes op een objectieve manier gebeurt.

¹⁷ Beslissing BESL-2024-36, vijfde alinea onder II.1.2.a).

¹⁸ Artikel 18 op pagina 8 van de ter goedkeuring voorgelegde regels.

¹⁹ Artikel 20 op pagina 9 van de ter goedkeuring voorgelegde regels.

De argumentatie uit beslissing BESL-2024-36 is opnieuw dienend, wordt overgenomen en toegepast op onderhavige beslissing²⁰:

“Zij (Elia) selecteren steeds het goedkoopste aanbod indien de totale kost binnen de aanvaarde prijslimieten ligt. Bij het plannen van de tenders voor de aankoop van netverliezen laten ze zich ondersteunen door een adviesbureau en proberen zij de aankopen te spreiden in de tijd. Door aankopen te spreiden rekening houdend met de adviezen probeert Elia een voldoende lage totale prijs voor de netverliezen te bekomen. Relevant om te vermelden is dat de CREG in de tariefmethodologie elektriciteit 2024-2027 ook een incentive geeft aan Elia om een zo laag mogelijke gemiddelde prijs voor de energie aangekocht voor de compensatie van netverliezen te verkrijgen.”

Ook wat betreft de day-ahead aankoop, stelt de VREG vast dat voldaan wordt aan deze vereiste. Elia zal dagelijks de federale en regionale netverliezen voorspellen voor de volgende dag, op basis van weersvoorspellingen, netbelasting en de netverliezen van de laatste 7 dagen. Waarbij ook een back-up berekening wordt gemaakt voor de 4 dagen na de volgende dag. Samen met voorspellingen van de federale compensatie (door de BRP's²¹) en de forward aankoop voor regionale compensatie wordt hieruit het volume dat moet aangekocht of verkocht worden berekend. Via deze methode tracht Elia de supply gap op objectieve wijze tot een minimum te beperken²².

Ook de keuze om de day-ahead aankoop te gebruiken om de som van de federale en regionale supply gap (in plaats van louter de regionale supply gap) tot een minimum te beperken, beschouwt de VREG als objectief. Elia heeft tijdens het overleg op 21 juni 2024 beargumenteerd dat deze methode op vlak van systeemefficiëntie wenselijk is²³. Elia gaf wel aan dat deze keuze als gevolg heeft dat er bijkomende aandacht nodig is bij de kostenallocatie van de netverliezen, aangezien een deel van de regionale compensatie gebruikt zou kunnen worden om een te lage federale compensatie te corrigeren en vice versa. Zoals hierboven vermeld, is het de bevoegdheid van de CREG om hierop toe te zien.

²⁰ Beslissing BESL-2024-36, zevende alinea onder II.1.2.a).

²¹ “Balance responsible party”, verantwoordelijk voor het in balans houden van de injectie en afname van de toegangspunten in hun portfolio, hierna “BRP”.

²² Artikels 34-40 op pagina 10 van de ter goedkeuring voorgelegde regels.

²³ Dit werd ook in een publiek rapport beschreven (zie <https://www.elia.be/en/electricity-market-and-system/studies/balancing-incentive-study-on-the-estimation-and-the-compensation-of-the-grid-losses>, p. 14 ,tekst in vet is toegevoegd): *“Notwithstanding the recommendation to further investigate federal losses forecasting and taking into account the POC’s 3-month duration limited the representativeness of the results, the POC, and more precisely option 1 (minimaliseren van de som van de regionale en de federale supply gap) of the POC, already reveals a possible solid contribution to reduce the supply gap. And although option 2 (minimaliseren van de regionale supply gap) offers a principles ad-vantage in simply better covering the regional losses, the noise created by the ‘unhandled’ federal supply gap makes for a less beneficial approach.”*

II.1.3. Inwerkingtreding

Gezien de historische werking bij het aankopen van de netverliezen heeft Elia twee artikels opgenomen die de inwerkingtreding van de day-ahead aankoop en de nieuwe methode voor de forward aankoop bepalen, respectievelijk artikel 5 en 6 op pagina 6 van de ter goedkeuring voorgelegde regels^{24,25}.

Wat betreft de day-ahead aankoop heeft Elia tijd nodig om het proces te implementeren, daarom stelt zij voor dat de inwerkingtreding niet eerder dan 4 februari 2025 zal gebeuren. De VREG stelt daarbij echter vast dat er geen einddatum werd vastgelegd waarop de day-ahead aankoop geïmplementeerd moet zijn en dat Elia zich er louter toe verbindt deze implementatie zo snel mogelijk te doen. Om deze reden legt de VREG de voorwaarde op dat de methodologie voor aankopen op de day-ahead markt ten laatste op 30 juni 2025 in werking treedt, een deadline waarvan Elia op 25 november 2024 per mail bevestigde dat deze realistisch is.

Wat betreft de forward aankoop stelt Elia een transitieperiode van 12 maanden (na de inwerkingtreding van de day-ahead aankoop) voor, waarin de aangekochte volumes geleidelijk evolueren tussen de historische manier van werken waarbij een minimale negatieve supply gap wordt nagestreefd en de nieuwe methode beschreven in artikel 18 van de ter goedkeuring voorgelegde regels. Zodoende zal voornoemde transitieperiode aanvatten, ten laatste op 30 juni 2025. Dit doet Elia om na de inwerkingtreding van de regels nog aan risicospreiding te kunnen doen bij het aankopen van energievolumes op de forward markt, zonder voornoemde transitieperiode zou Elia namelijk ogenblikkelijk een groot volume moeten aankopen. De VREG heeft geen bezwaren tegen de voorgestelde transitieperiode.

II.2. Conclusie

De VREG stelt vast dat de op 30 september 2024 ter goedkeuring voorgelegde regels, inclusief de beschreven inwerkingtredingsbepalingen, voldoen aan alle vereisten van uit artikel 4.1.17/6 van het Energiedecreet. Artikels 18, 19 en 20 op p. 8-9 van de ter goedkeuring voorgelegde regels komen tegemoet aan de opmerkingen van de VREG uit voornoemde beslissing BESL-2024-36²⁶; en de regels wat betreft de day-ahead aankoop werden transparant, niet-discriminerend en objectief bevonden. Om deze redenen beslist de VREG de ter goedkeuring voorgelegde regels goed te keuren, op voorwaarde dat de methodologie voor aankopen op de day-ahead markt ten laatste op 30 juni 2025 in werking treedt.

²⁴ Art. 5: *“De methodologie die van toepassing is op de aankopen op de korte termijn, zal ten vroegste 2 weken na goedkeuring door de VREG en niet eerder dan 4 februari 2025 in werking treden. Elia verbindt zich ertoe om de inwerkingtreding zo snel als mogelijk na deze datum te laten plaatsvinden. De exacte datum van inwerkingtreding, van de eerste aankoop voor de levering van de daarop volgende dag, zal worden bepaald rekening houdend met de afwerking van de ontwikkeling van de nodige IT-systemen om Elia in staat te stellen de aankopen voor de compensatie van de netverliezen op de Day-Ahead markt uit te voeren. Elia verbindt er zich toe om de inwerkingtreding zo snel als mogelijk na 4 februari 2025 te laten plaatsvinden.”*

²⁵ Art. 6: *“De methode, zoals beschreven in paragraaf 18, treedt 12 maanden na de inwerkingtreding van de aankopen op de Day-Ahead markt in werking. Tijdens de transitieperiode hanteert Elia een aanpak waarbij de volumes geleidelijk evolueren tussen de historische manier van werken waarbij een minimale negatieve Supply Gap wordt nagestreefd en de nieuwe methode waarbij een minimale totale Supply Gap wordt nagestreefd.”*

²⁶ Beslissing BESL-2024-36, II.1.2.a) onder titel *Objectiviteit* op p. 6-7.

Beschikbaar gedeelte

De VREG beslist:

Artikel 1. Om de op 30 september 2024 door Elia Transmission Belgium ter goedkeuring voorgelegde regels voor de aankoop van energie voor het dekken van de netverliezen van de beheerder van het plaatselijk vervoernet goed te keuren, op voorwaarde dat de methodologie voor aankopen op de day-ahead markt ten laatste op 30 juni 2025 in werking treedt;

Artikel 2. Dat, op basis van de artikelen 4.1.17/6 en 13.1.2 van het Energiedecreet, Elia Transmission Belgium in het jaarlijks rapport aan de VREG (zoals bedoeld in artikel 42 van voornoemde ter goedkeuring voorgelegde regels) ook de voorspellingen van de federale supply gap aanlevert;

Artikel 3. Te verklaren dat deze beslissing in werking treedt op de dag van de publicatie op de website van de VREG.

Voor de VREG,
te Sint-Joost-ten-Node

Digitally signed by
Pieterjan Renier Ondertekend door: Pieterjan Renier (Signature)
Ondertekentijd: 29-11-2024 | 15:43:20 CET
 C: BE
Uitgever: Citizen CA
F26A5D189DB443D892EFA7DB82D18350

Pieterjan Renier
Algemeen directeur

Bijlagen:

1. “Methodologie voor de aankoop van energie ter compensatie van de netverliezen voor het plaatselijk vervoernet”, zoals ter goedkeuring ingediend op 30 september 2024.